

його виїдання зоопланктоном та рибами фітопланктофагами. Підвищення кількісного розвитку фітопланктону було характерне для другої половини літа в період підвищення температури та вмісту органічної речовини у воді ставів. Проте максимальний розвиток рослинного планктону в кінці літа не спровокував заморних явищ.

Список літератури

1. Методи гідроекологічних досліджень поверхневих вод / За ред. В. Д. Романенка. Київ. ЛОГОС, 2006. 408 с.

УДК 58.582.261/.279

**ФЛОРА ДЕСМІДІЄВИХ ВОДРОСТЕЙ
(ZYGNEMATOPHYCEAE DESMIDIALES) КАР'ЄРНИХ
ВОДОЙМ ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА
ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ «ЗАМГЛАЙ»**

Шиндановіна І. П.

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка

E-mail: i.shindanovina@gmail.com

Чернігівське Полісся розміщується між Дніпром на заході і Середньоросійською височиною на сході. Загальна єдність геоморфологічних умов обумовлена положенням Чернігівського Полісся в межах Дніпровсько-Донецької западини та тим фактом, що територія належить до області максимального зледеніння.

Чернігівське Полісся відрізняється від інших геоморфологічних районів Українського Полісся такими особливостями як:

- 1) широкий розвиток лесових островів з ерозійними формами рельєфу;
- 2) присутність великих річкових долин Дніпра і Десни з широкими акумулятивними терасами;
- 3) значне поширення реліктових долин, наприклад, Замглай;
- 4) наявність карстових форм рельєфу.

Реліктова долина Замглай (89700 га) за своїм походженням є заболоченим дном широкої долини пра-Дніпра. Природними

перехватами та піщаними пересипами реліктова долина Замглай ділиться на чотири частини: Болото Паристе, Центральний Замглай, Південний Замглай, Північний Замглай.

Болото Паристе – староруслове болото, займає русло пра-Дніпра, по якому свого часу текли води танучого льодовика при його відступанні. Заболочування старих русел викликане затуханням їх діяльності після відступання льодовика. Живлення староруслових боліт на перших етапах розвитку має озерно-річковий характер, далі посилюється роль ґрунтових вод, а також стічних зі схилів терас і долин, при великих повенях виявляється і вплив річкових вод. Такий режим водно-мінерального живлення зумовлює розвиток евтрофних боліт. Глибина торфу в межах масиву досягає 4-6 м.

В межах долини Замглай виділений ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Замглай» (4428 га), що належить до Ріпкинсько-Добрянського геоботанічного району, для якого характерні евтрофні болота, що в зв'язку з осушенням трансформувалися в торф'яні луки. Значна частина пра-долини зайнята сосновими лісами.

Предметом нашого вивчення є альгофлора десмідієвих водоростей кар'єрних водойм, які утворилися в результаті обводнення місць видобутку торфу у період з 60-х по кінець 90-х років двадцятого століття. Це десятки геометрично правильних водойм кожне розміром 500 на 1200 метрів які займають значну частину ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Замглай».

За попередніми результатами дослідження цих кар'єрних водойм виявлено 54 таксони водоростей класу *Zygnematomphyceae* порядку *Desmidiaceae*, з них:

- *Cosmarium* Corda ex Ralfs – 29 таксона;
- *Staurastrum* Meyen ex Ralfs – 7 таксонів;
- *Euastrum* Ehrenberg ex Ralfs – 2 таксони;
- *Closterium* Nitzsch ex Ralfs – 9 таксонів;
- *Gonatozygon* De Bary – 2 таксони;
- *Xanthidium* Ehrenberg ex Ralfs – 2 таксони;
- *Pleurotaenium* Nägeli – 1 таксон;
- *Staurodesmus* Teiling – 1 таксон;
- *Cosmocladium* Brébisson – 1 таксон.

Серед знайдених видів є новий для флори Українського Полісся та рідкісний [2] вид *Cosmarium retusum* Rabenhorst.

Кількість знайдених таксонів десмідієвих водоростей є значною порівняно з даними по інших схожих біотопах в Україні.

Альгофлора боліт ландшафтного заказника «Вишняки» (Полтавська область) налічує 21 таксон класу *Zygnematomphyceae* порядку *Desmidiiales* [3].

Дослідження водоростей боліт НПП «Прип'ять-Стохід» (Волинське Полісся) [1] показало, що водорості класу *Zygnematomphyceae* (порядку *Desmidiiales*) представлені 34 видами (38 вн.т) з 78 видів (92 вн.т) для боліт Волинського Полісся загалом [4]. Найбільш поширені для боліт НПП «Прип'ять-Стохід» роди *Cosmarium* – 9 видів (10 вн.т) та *Staurastrum* – 6 видів (7 вн.т), а загалом для боліт Волинського Полісся *Cosmarium* Corda ex Ralfs – 15 видів (19 вн.т.), *Micrasterias* C. Agardh ex Ralfs – 9 видів (13 вн.т.), *Staurastrum* Meyen emend. Pal.-Mordv. – 9 видів (12 вн.т.), *Euastrum* Ehrenb. ex Ralfs – 10 видів (11 вн.т.) і *Closterium* Nitzsch ex Ralfs – 10 видів [4].

Території природний стан яких порушений внаслідок антропогенного впливу стали водоймами цінними для альгофлори десмідієвих водоростей Чернігівського Полісся і України в цілому.

Список літератури

1. Конищук М.А. Водоросли болот Национального природного парка «Припять–Стохид» (Волинское Полесье, Украина). Альгология. 2013. 23(4)С. 438–449.
2. Паламар-Мордвинцева Г.М. Флора водоростей континентальних водойм України: Десмідієві водорості. Вип. 1, ч. 2 *Desmidiaceae*. Київ: Академперіодика, 2005. 578 с.
3. Райда Е.В. Водоросли болот ландшафтного заказника «Вишняки» (Полтавская область). Вісн. Харк. нац. ун-ту. Сер. біол. 2005. Вип. 1–2. С. 67–71.
4. Царенко П.М., Конищук М.О., Капустін Д.О. Водорості боліт Волинського та Житомирського Полісся. Екологія водно-болотних угідь та торфовищ: зб. наук. ст. / гол. ред. В.В. Конищук. Київ, 2013. С. 277–280.